

Manuál školení mentorů



MENTORING

Projekt S mentorem přes Rubikon:
Realizace programu Mentoring
(SP-JU1A-001)

OBSAH

I. Nábor mentorů.....	1
II. Školení mentorů.....	2
III. Osnova základní části školení mentorů...	3
IV. Popisy jednotlivých lekcí.....	4 - 9
V. Fáze navazující na základní část školení.....	10

I. Nábor mentorů

Osoba mentora

Mentorem se může stát osoba s ukončeným min. středoškolským vzděláním, ve věku min. 20 let, bez záznamu ve výpisu z evidence Rejstříku trestů, s aktivním zájmem pracovat s cílovou skupinou osob opouštějících výkon trestu odnětí svobody (VTOS).

Způsoby oslovení mentorů

Nábor pro zájemce o pozici mentora v rámci projektu bude otevřen

- **Stávajícím mentorům a pracovníkům RUBIKON Centra**

Nabídka zapojení do mentoringu bude zaslána prostřednictvím interních kanálů RUBIKON Centra (e-mail, newsletter, informace přes liniové manažery) všem stávajícím zaměstnancům RUBIKON Centra, kteří splňují stanovená kritéria.

- **Novým zájemcům**

Pakliže neproběhne nábor požadovaného počtu mentorů z řad stávajících mentorů a pracovníků RUBIKON Centra, je nabídka spolupráce šířena dalším zájemcům mimo RUBIKON Centrum.

Oslovení proběhne prostřednictvím sociálních sítí žadatele a inzerce na pracovních portálech. K oslovení využijeme i sítě podporovatelů.

Výběr mentorů

Výběr vhodných kandidátů se bude řídit dle podmínek stanovených výzvou projektu (věk, vzdělání a trestní bezúhonnost). Dále bude prověřena motivace kandidátů, jejich etické předpoklady pro práci s cílovou skupinou, časová flexibilita a flexibilita v cestování za cílovou skupinou.

Výběr mentorů proběhne v těchto fázích:

a) *Prověření splnění stanovených kritérií přihlášených zájemců*

- U stávajících zaměstnanců RUBIKON Centra: prověření splnění základních kritérií a posouzení dosavadních zkušeností ze spolupráce s realizátorem.
- U zájemců přihlášených na základě otevřené inzerce: posouzení CV a motivačních dopisů.

b) *Ústní výběrové řízení*

- Individuální pohovor před výběrovou komisí (manažer projektu, zástupce vedení organizace, odborný poradce), součástí je zpracování praktického úkolu (úvaha nad kazuistikou - zohlednění potřeb klienta v kontextu potřeb společnosti).

c) *Rozhodnutí výběrové komise*

- Výběrová komise na základě získaných výstupů z jednání se zájemci vyhodnotí vhodnost jednotlivých zájemců a o svém rozhodnutí sepíše zápis.

d) *Informace o výsledku výběru*

- Kandidáti jsou informováni o výsledku a jsou s nimi domluveny kroky k dalšímu zapojení do projektu.

II. Školení mentorů

Zjištění vzdělávacích potřeb mentorů

Za tímto účelem proběhne skupinové setkání vybraných zájemců, které proběhne před zahájením školícího kurzu.

V rámci setkání proběhne:

- Shrnutí informací ke školení mentorů – cíl, rozsah, organizace, kritéria absolvování.
- Zjištění vzdělávacích potřeb účastníků – s účastníky je projednána osnova školení mentorů a interaktivní formou ve skupině za využití škály je vyhodnocena míra intenzity rozvoje účastníků v dané oblasti.

Výstupy setkání jsou využity k finálnímu nastavení obsahu školení a konkretizaci rozsahu jednotlivých témat školení s ohledem na vzdělávací potřeby účastníků.



Školení mentorů – základní část

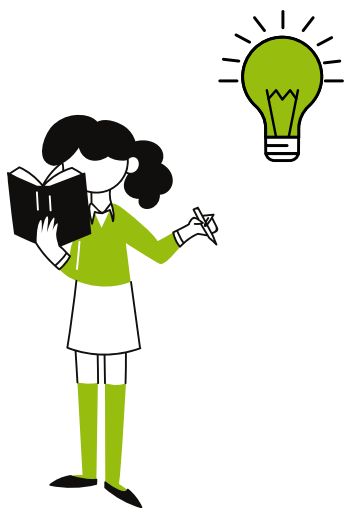
Cílem základní části školení mentorů je poskytnout mentorům základní dovednosti a znalosti pro práci s cílovou skupinou a spolupráci s klíčovými aktéry. Školení proběhne kombinací prezenčního vzdělávání a on-line vzdělávání, forma je volena s ohledem na charakter daného tematického bloku.

Školení bylo sestaveno pro skupinu mentorů s praxí s cílovou skupinou, z tohoto důvodu bylo možno vedle bloků zaměřených na rozvoj dovedností zařadit i tematické bloky věnující se širšímu kontextu práce s cílovou skupinou a podrobnějšímu seznámení s činností klíčových institucí, se kterými mentor při práci s cílovou skupinou přijde do kontaktu. Nedílnou součástí školení je předání zkušeností z aplikace mentoringu od norského partnera, organizace Wayback, uskutečněné v rámci jedné z návštěv norského partnera v ČR.

Kurz vede vždy garant jako hlavní lektor, druhým lektorem je střídavě zkušený odborný poradce a externí specialista. Jedná se o zkušené odborníky s vhladem do aktuální problematiky oblastí klíčových pro práci s cílovou skupinou. Pro usnadnění komunikace a zvýšení vzájemného porozumění doplňují čeští lektoři i část školení, vedenou norskými partnery.

III. Osnova základní části školení mentorů

Tematický blok	Název	Počet hodin
1.	Úvod do činnosti mentora, zaměření a cíl programu Mentoring	4
2.	Základy profesionálního kontaktu a rozhovoru s klientem – shrnutí základních principů a metod práce	4
3.	Teorie desistence, dobrá praxe ze zahraničí	2
4.	Aktuální trendy trestní a sankční politiky	2
5.	Principy a dobrá praxe restorativní justice	2
6.	Praxe českého vězeňství, odborné profese ve věznicích	2
7.	Standardizované programy ve věznicích	2
8.	Činnost Probační a mediační služby, praxe aplikace a výkonu alternativních trestů	2
9.	Mentoring v Norsku	4

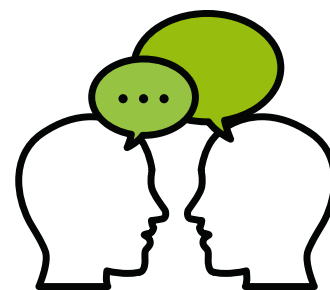


IV. Popis jednotlivých lekcí

1. Úvod do činnosti mentora, zaměření a cíl programu Mentoring	
Cíl	Účastníci rozumějí své roli v rámci jednotlivých oblastí podpory, znají zásady práce s klienty
Obsah	<ul style="list-style-type: none"> - úvod do činnosti mentora, zaměření a cíl programu Mentoring - zásady kontaktu s klientem ve VTOS - odborná pomoc v základních a dodatečných oblastech podpory – seznámení s metodikou programu Mentoring - individuální plán – úvodní výklad
Zvolené metody práce	<p>Prezentace – cíle lekce, co nás čeká</p> <p>Brainstorming – potřeby našich klientů</p> <p>Řízená diskuse – role mentora</p> <p>Práce ve skupinách – oblasti programu Mentoring a spolupráce s odborným poradcem, rozbor výstupů</p> <p>Prezentace – komplexní podpora a individuální plán</p> <p>Hraní rolí – představení mentora, dojednávání (nahrávání na video)</p> <p>Rozbor nahrávek ve skupinách</p> <p>Reflexe průběhu lekce a mapování nepokrytých vzdělávacích potřeb účastníků k danému tématu</p> <p><u>Zadání domácího úkolu 1</u> : Samostudium metodiky programu Mentoring /pracovní verze/</p>
Pomůcky	Flipchart, barevné lístečky, dataprojektor, video, notebook
Pracovní listy	<p>Specifikace programu Mentoring – základní a dodatečné oblasti podpory</p> <p>Dojednávání – zakázka a objednávka</p> <p>Individuální plán</p> <p>Metodika programu Mentoring /pracovní verze/ - samostudium</p>
Vyhodnocení	Závěrečná reflexe lekce ve skupině – co jsem se naučil a s jakými otázkami odcházím – účastníci píšou své odpovědi na barevné lístečky a umísťují je na flipchart
Rozsah	4 hodiny
Otázky k ověření naplnění cíle	<p><u>Účastník zná</u></p> <p>V čem spočívá role mentora?</p> <p>V jakých oblastech podpory mentor působí?</p> <p>Jak vypadá proces tvorby individuálního plánu?</p> <p>Jak probíhá spolupráce s poradcem?</p> <p><u>Účastník umí</u></p> <p>Představení činnosti mentora, navázání kontaktu s klientem</p>



Popis jednotlivých lekcí



2. Základy profesionálního kontaktu a rozhovoru s klientem – shrnutí základních principů a metod práce	
Cíl	Účastníci znají hlavní zásady činnosti mentora v kontextu mentoringu umějí používat techniky aktivního naslouchání a konstruktivního dotazování
Obsah	<ul style="list-style-type: none"> - Presentace – cíle lekce, co nás čeká - zásady a principy činnosti mentora - techniky připojování a aktivního naslouchání - konstruktivní otázky - proces tvorby individuálního plánu - nácvik
Zvolené metody práce	<p>Rízená diskuse – podněty z minulé lekce, podněty ze samostudia /Metodika programu Mentoring – pracovní verze/</p> <p>Presentace – cíle lekce, co nás čeká</p> <p>Práce ve skupinách – jaké principy a zásady považují pro činnost mentora za zásadní, rozbor výstupů</p> <p>Výklad – jaké metody/techniky pomáhají k naplnění sjednané zakázky práce</p> <p>Hraní rolí 1 – techniky aktivního naslouchání a konstruktivního dotazování – rozbor v malých skupinách</p> <p>Hraní rolí 2 – tvorba individuálního plánu, nahrání na video a rozbor nahrávky v malých skupinách</p> <p>Reflexe průběhu lekce a mapování nepokrytých vzdělávacích potřeb účastníků k danému tématu</p> <p><u>Zadání domácího úkolu 2:</u> kniha Umění pomáhat</p>
Pomůcky	Flipchart, barevné lístečky, video, dataprojektor, notebook
Pracovní listy	<p>Etický kodex</p> <p>Aktivní naslouchání a připojování</p> <p>Dotazování</p> <p>Individuální plán</p> <p>Ivan Úlehla: Umění pomáhat - samostudium</p>
Vyhodnocení	Závěrečná reflexe lekce ve skupině – co jsem se naučil a s jakými otázkami odcházím – účastníci píší své odpovědi na barevné lístečky a umísťují je na flipchart
Rozsah	4 hodiny
Otázky k ověření naplnění cíle	<p><u>Účastník zná</u></p> <p>V čem spočívá role mentora?</p> <p>Jaké principy a zásady pro činnost považují za klíčové, jak napomáhám k jejich naplnění?</p> <p>Jak mohu jako mentor posilovat aktivitu a zapojení klienta do společného rozhovoru a spolupráce?</p> <p><u>Účastník umí</u></p> <p>Používat techniky připojování</p> <p>Umí používat otevřené otázky</p> <p>V procesu dojednávání individuálního plánu umí vytvářet prostor pro nalezení transakčních i měkkých zakázek</p>

Popis jednotlivých lekcí



3. Teorie desistence, dobrá praxe ze zahraničí	
Cíl	Účastníci znají, jaké faktory vedou klienty k desistenci, rozumí významu těchto faktorů v kontextu činnosti mentora
Obsah	<ul style="list-style-type: none"> - Cíle lekce, co nás čeká Prezentace - Pohled kriminologie na trestný čin - Teorie desistence - Co vede pachatele k desistenci - Jak vypadá účinná intervence - co říkají teorie a výzkumy, jak lze tyto výstupy využít při práci s klienty
Zvolené metody práce	Prezentace Řízená diskuse
Pomůcky	PC, aplikace zoom, powerpointová prezentace
Pracovní listy	Prezentace powerpoint
Vyhodnocení	Závěrečná reflexe lekce ve skupině – co jsem se naučil a s jakými otázkami odcházím – sběr podnětů do chatu
Rozsah	2 hodiny
Otázky k ověření naplnění cíle	<p><u>Účastník zná</u></p> <p>Co jsou charakteristiky teorie desistence? Jaké faktory jsou klíčové pro účinnou intervenci? Jak mohu využít teorie desistence při činnosti mentora?</p>

4. Aktuální trendy trestní a sankční politiky	
Cíl	Účastníci znají aktuální trendy sankční politiky v ČR, orientují se v systému sankcí v ČR
Obsah	<ul style="list-style-type: none"> - Cíle lekce, co nás čeká Prezentace - Hlavní tresty v ČR, vývoj a trendy jejich využívání - Současné problémy a možnosti řešení
Zvolené metody práce	Prezentace Práce s daty a grafy Řízená diskuse
Pomůcky	PC, aplikace zoom, powerpointová prezentace
Pracovní listy	Prezentace powerpoint
Vyhodnocení	Závěrečná reflexe lekce ve skupině – co jsem se naučil a s jakými otázkami odcházím – sběr podnětů do chatu
Rozsah	2 hodiny
Otázky k ověření naplnění cíle	<p><u>Účastník zná</u></p> <p>Jaké jsou nejčastěji ukládané tresty v ČR? Jaká jsou úskalí výkonu trestu odnětí svobody? Jaké jsou hlavní problémy současné sankční politiky?</p>

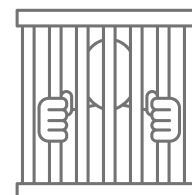
Popis jednotlivých lekcí



5. Principy a dobrá praxe restorativní justice	
Cíl	Účastníci rozumějí rozdílu mezi restorativní a retributivní justicí, znají základní metody a postupy k posílení restorativního pojetí práce s pachatelí trestných činů
Obsah	<ul style="list-style-type: none"> - Cíle lekce, co nás čeká - Retributivní a restorativní justice – diskuse a prezentace - Trestný čin očima hlavních aktérů – video - Využití restorativního přístupu v praxi – video a diskuse - Strategie restorativní justice - prezentace a diskuse
Zvolené metody práce	<ul style="list-style-type: none"> - Řízená diskuse - Prezentace - Instruktažní video a jeho rozbor
Pomůcky	PC, aplikace zoom, instruktažní videa, powerpointová prezentace
Pracovní listy	Prezentace powerpoint Strategie restorativní justice v ČR
Vyhodnocení	Závěrečná reflexe lekce ve skupině – co jsem se naučil a s jakými otázkami odcházím – sběr podnětů do chatu
Rozsah	2 hodiny
Otázky k ověření naplnění cíle	<p><u>Účastník zná</u> Jaký je rozdíl mezi restorativní a retributivní justicí? Jaké metody/přístupy pomáhají zohlednit potřeby aktérů dotčených trestnou činností? Jaké jsou hlavní priority Strategie restorativní justice v ČR?</p>

6. Praxe českého vězeňství, odborné profese ve věznicích	
Cíl	Účastníci znají aktuální situaci českého vězeňství, znají role jednotlivých profesí ve Vězeňské službě ČR (VS ČR) a zásady kontaktu s klientem ve VTOS
Obsah	Prezentace cíle lekce, co nás čeká Prezentace <ul style="list-style-type: none"> - Základní statistické údaje k počtu vězněných osob - Proces nástupu a výkonu trestu - Specifika výkonu trestu odnětí svobody žen - Role profesí se zaměřením na odborné zaměstnance VS ČR - Zásady kontaktu s klientem ve VTOS
Zvolené metody práce	Výklad Řízená diskuse
Pomůcky	PC, aplikace zoom, powerpoint prezentace
Pracovní listy	Prezentace powerpoint
Vyhodnocení	Závěrečná reflexe lekce ve skupině – co jsem se naučil a s jakými otázkami odcházím – sběr podnětů do chatu
Rozsah	2 hodiny
Otázky k ověření naplnění cíle	<p><u>Účastník zná</u> Jaké jsou trendy vývoje počtu vězněných osob v ČR? Jaké je srovnání situace v míře uvěznění v ČR a v Evropě? Jaké profese VS ČR se podílejí na odborné práci s vězněnými osobami a co je jejich hlavní úkol? Jaké jsou zásady kontaktu s klientem ve VTOS?</p>

Popis jednotlivých lekcí



7. Standardizované programy ve věznicích	
Cíl	Účastníci znají nejvýznamnější standardizované programy, které jsou v českých věznicích realizovány, a jejich roli v programu zacházení
Obsah	Prezentace cíle lekce, co nás čeká Prezentace - Sběr očekávání k tématu standardizované programy - Typy a zaměření standardizovaných programů - Jak měřit dopad a jaké nástroje k tomu aktuálně máme - Výběr vězňených osob do standardizovaných programů
Zvolené metody práce	Výklad Řízená diskuse
Pomůcky	PC, aplikace zoom, powerpointová prezentace
Pracovní listy	Prezentace powerpoint
Vyhodnocení	Závěrečná reflexe lekce ve skupině – co jsem se naučil a s jakými otázkami odcházím – sběr podnětů do chatu
Rozsah	2 hodiny
Otázky k ověření naplnění cíle	Účastník zná Jaké jsou příklady standardizovaných programů? Jaké mají standardizované programy místo v programu zacházení?

8. Činnost Probační a mediační služby, praxe aplikace a výkonu alternativních trestů	
Cíl	Účastníci znají hlavní oblasti práce pracovníků Probační a mediační služby (PMS), znají trendy ukládání a praxi výkonu alternativních trestů
Obsah	Prezentace cíle lekce, co nás čeká Prezentace - Činnost Probační a mediační služby - Trendy ukládání a výkonu alternativních trestů - Role pracovníků PMS v jednotlivých oblastech činnosti - Programová střediska
Zvolené metody práce	Výklad Řízená diskuse
Pomůcky	PC, aplikace zoom, powerpointová prezentace
Pracovní listy	Prezentace powerpoint
Vyhodnocení	Závěrečná reflexe lekce ve skupině – co jsem se naučil a s jakými otázkami odcházím – sběr podnětů do chatu
Rozsah	2 hodiny
Otázky k ověření naplnění cíle	Účastník zná Jaké jsou nejčastěji ukládané tresty se zapojením PMS? Jaké jsou hlavní oblasti činnosti PMS? Jaké jsou cíle probačních center?

Popis jednotlivých lekcí



9. Mentoring v Norsku	
Cíl	Účastníci znají kontext činnosti organizace Wayback v Norsku, mají možnost se inspirovat dobrou praxí Mentoringu v Norsku
Obsah	Úvodní očekávání a cíle Základní fakta v trestní justici a politice v Norsku Základní informace o měření recidivy a efektu práce s pachateli v Norsku Dobrá praxe činnosti mentorů v Norsku Žitá zkušenost mentorů s výkonem trestu – výhody a výzvy Psychická podpora klientů – rozdílné vnímání života ve vězení X na svobodě Práce s hranicemi mentora, rizika sdílení osobních témat
Zvolené metody práce	Prezentace – cíle lekce, co nás čeká Prezentace - Systém trestní justice v Norsku - Měření dopadu Řízená diskuse – role mentora, zkušenosti, dobrá praxe, vztah s klientem, psychohygienu Práce ve skupinách – držení hranic práce s klientem a zvládání obtížných situací v práci mentora.
Pomůcky	Flipchart, barevné lístečky, dataprojektor, video, notebook
Pracovní listy	Powerpointová prezentace Popis mechanismů prevence předčasných odchodů a dobrá praxe norského partnera
Vyhodnocení	Závěrečná reflexe lekce ve skupině – co jsem se naučil a s jakými otázkami odcházím – účastníci píšou své odpovědi na barevné lístečky a umísťují je na flip chart
Rozsah	4 hodiny
Otázky k ověření naplnění cíle	<u>Účastník zná</u> V čem je inspirativní model Mentoringu organizace Wayback <u>Účastník umí</u> Reflektovat hraniční situace v práci ohrožující dodržení potřebných hranic vlastní role

V. Fáze navazující na základní část školení

Zjištění zpětných vazeb ke školení

Zjištění zpětných vazeb mentorů na školení probíhá následujícím způsobem:

- Reflexe naplnění očekávání a vzdělávacích potřeb na konci každého tematického bloku – výstup zohledněn v následujícím tematickém bloku či individuálně projednán s účastníky.
- Závěrečné zhodnocení – řízená diskuse s účastníky na první intervizi, potřebné okruhy a nácvik dovedností jsou pak následně zpracovány do osobního rozvoje mentorů v rámci praktického zaškolení a dalších intervizí.

Ověření znalostí a dovedností

Po ukončení školení prověříme úroveň znalostí a dovedností účastníků formou individuálního zkušebního pohovoru s hlavním lektorem. Rozhovor je zaměřen na rozbor kasuistik a prověření znalosti metodiky programu Mentoring. Úspěšní absolventi programu získají certifikát o absolvování.

Uvedení mentorů do praxe

Úspěšní absolventi školení budou uvedeni do praxe, součástí praktického zaškolení. V rámci praktického zaškolení je umožněn mentorům přístup na intervize a supervize (viz níže) ještě předtím, než se zapojí do práce s klienty.

budou naslechy konzultací s klientem, účast poradce při prvních setkáních mentora s klientem a zpětná vazba a návštěva věznice. V rámci praktického zaškolení je umožněn mentorům přístup na intervize a supervize (viz níže) ještě předtím, než se zapojí do práce s klienty.

Rozsah zaškolení je minimálně 10 hod., v případě potřeby intenzivnější.

Další odborný rozvoj mentorů

Mentori absolvují pravidelné intervize a supervize, každou z těchto forem dalšího odborného rozvoje zorganizujeme jednou za 2 měsíce v rozsahu min. 2 hodin. Intervize budou probíhat za účasti poradců a garanta, supervize povede externí supervizor.

Vzhledem k psychické náročnosti činnosti mentorů budou supervize a intervize zaměřeny na mechanismy udržení motivace mentorů, využívaných nástrojů psychohygieny a podpory k prevenci vyhoření.





RUBIKON
CENTRUM pomáháme překročit minulost

2022